

PRĀV.DR. FRITZ TRAUIGOTT

KRISTBERGS

B. A., M. A., M. Div., D. Min.
1088 MONASTERY DRIVE
OAKVILLE, ON L6M 2A1
905.827.8326 416.575.9268
fritz.kristbergs@sympatico.ca

Toronto, ON
2007. gada 7. decembrī!

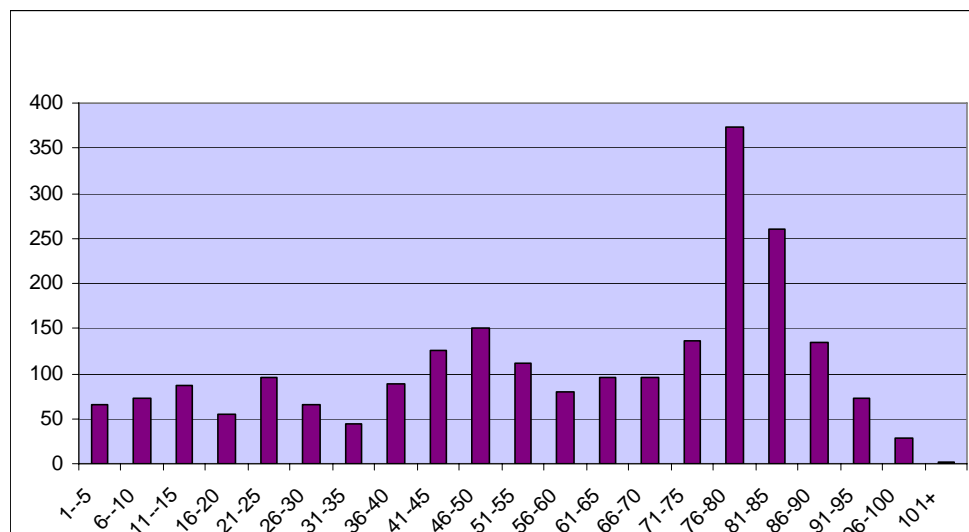
Esi sirsnīgi sveicināta!

Atvainojos, ka ātrāk nespēju atbildēt: šajā svētku laika mūsu lielā draudzē ir daudz darāms. Tu esi uzstādījis ļoti nopietnus jautājumus un atbildes nav nedz vieglas, nedz īsas.

Kāds ir manas redzējums par to, kur LELBĀL atradīsies pēc 10, 20, vai 40 gadiem?

- Paredzu, ka būs vairākas LELBĀL kuŗas nākamos 10 gados izbeigs savu darbību. Pirmās būs jau tagad mazās un demogrāfiski vecās draudzes. Dažas tagad ir ļoti tuvu tādām noslēgumam. Mūsu Latviešu sabiedrības demogrāfija ir mainījies; vairākos bijušos latviešu apdzīvotos rajonos jaunā paaudze ir pārcēlusies citur un paliek tikai vecā paaudze. Nevaram sagaidīt, ka tās draudzes un vietējā latviešu sabiedrība ilgi tādās vietās varēs pastāvēt.
- Mūsu visu tautas labklājības dēļ arī nevaram cerēt uz Latvijas emigrantu radītu pieaugumu draudzēs ārpus Latvijas.
- Vairākas mazās draudzes tagad tiek „aprūpētas” ar mācītāju apciemojumu un vadītu dievkalpojumu reiz mēnesī, un pat retāki. Saprotu, ka šādos apstākļos tas ir labākais, ko spējam tagad darīt. Tomēr, nemānīsim paši sevi: tā nav aprūpe. Godīgāki būtu, papildinot mūsu „aprūpes” spējas, sadarbībā ar vietējām Baznīcām (piemēram citas Luterāņu vai Anglikāņu baznīcas) lai caur viņiem pilnīgāka garīga aprūpe tiek pasniegta mūsu mazām un ģeogrāfiski attālinātām draudzēm. Tādēļ LELBĀL ir vispār nepieciešami izveidot aktīvas sadarbības modeļus ar vietējām Baznīcām kuru zemēs atrodas mūsu draudzes. Labs modelis ir mūsu attiecība ar The Evangelical Lutheran Church in Canada, kurā jau tagad pieder vairums Kanadas latviešu draudzes un mācītāji.
- Varam prognozēt, ka būs arvien ievērojama vitāla latviešu sabiedrībā mūsu lielākos centros – Toronto, New York, Chicago, Sidney, Boston un citās vietās kur jaunā paaudze var uzaugt, izglītoties un atrast labas darbu iespējas. Bet, arī ir jāievēro, ka ir izveidojušās aktīvas latviešu sabiedrības tur, kur agrāk tādās nebija. Daži piemēri ASV būtu latviešu sabiedrība Florida, Atlanta, Arizona, un demogrāfiskā maiņa no New York iekšpilsētas uz ziemeļu New Jersey. Līdzīga maiņa notikusi arī liel-Toronto rajonā, kur iepriekšējā pilsētā centrētā latviešu draudžu locekļi atrodas tagad lielā mērā tālākos priekšpilsētas rajonos.

- Pat lielākām draudzēm ir ievērojams procents vecās paaudzes locekļu. Kā piemēru, šeit ir Toronto Sv. Andreja un Sv. Jāņa draudžu kopskatieni, kas rāda vecuma grupas:

Tas, protams, nav nekāds jauns vērojums. Ikkatrs, kas strādājis latviešu sabiedrībā to ir redzējis un to saprot. Kā varam pozitīvāki un sekmīgāki apkalpot mūsu draudzes šādos apstākļos nākotnē? Man ir daži ieteikumi:

- LELBĀL (archibīskapa birojs vai arī apgabala prāvesta birojs) varētu gādāt administratīvu atbalstu un palīdzību mazākām draudzēm. Tāda palīdzība varētu būt dziesmu lapiņu sagatavošanu dievkalpojumiem, bērēm, utt. To mēs darām Sv. Jāņa draudzē, gatavojot dievkalpojumu lapiņas un citus materiālus citām draudzēm lai veicinātu viņu draudzes dzīvi. Kā viens piemērs: gandrīz visi LELBĀL mācītāji un daudz citi katru nedēļu saņem arī manis gatavotus svētdienas lasījumu lapiņas.
- Lielākas draudzes varētu „adoptēt” mazākas draudzes un/vai pulciņus, līdzīgi mūsu „māsu draudžu” modelim lai paplašinātu savas draudzes „robežas.”
- Veidot „mājas draudžu” modeli tur, kur tas būtu praktisks un piemērots.
- Nozīmīgi būtu arī bieža LELBĀL komunikācija ar mazām draudzēm un to locekļiem. Nepietiek ar retiem apkārtrakstiem un ziņām par apmeklētām konferencēm.
- Koncentrēties atgūt 40-60 gadu vecus latviešus. Zinu, ka populārs sauklis ir „Jaunatne ir mūsu nākotne”, un mums gan pienākas jauniešus ieaudzināt Baznīcā. Bet demogrāfiski tie ir maza grupa. Lielāka, daudz lielāka, ir tā „vidējā paaudze”, kas dažādu iemeslu dēļ atstājusi Baznīcu. Mums ir arvien ļoti liels misijas lauks starp mūsu pašu cilvēkiem šajā paaudzē. Tas, protams. Ir daudz grūtāks darbs.

Bet ir cits aspekts, kas mums jāievēro: mazas draudzes ir tas norms Ziemeļamerikas Protestantu baznīcas dzīvē. Kanadas draudžu dzīves statistika to spilgti uzrāda, un man liekas, ka stāvoklis ASV ir ļoti līdzīgs: 40-45% no visām sauktām galvenām („mainline”) baznīcās ir zem 75 draudzes locekļi parastā svētdienas dievkalpojumā. Evangelical Lutheran Church in Canada caurmēra draudze sastāv no apmēram 220 locekļiem. Vairums tās, ko mēs LELBĀL uzskatām kā „mazas” draudzes ir patiesi „caurmēra” draudzes plašākā skatienā. Lielāka atšķirība ir draudzes budžetā: atkarīgi no kā to rēķinām, amerikāņi un kanādieši ziedo 2 – 3 reiz vairāk pa personu savām draudzēm nekā latvieši to dara. Tas nozīmē, ka mūsu latviešu draudzes kļūst finansiāli neuzturamas kad tas nokrīt uz locekļu skaitu, kas caurmēra ASV/Kanadas draudzei vēl būtu uzskatīts kā normāls.

Tādēļ mans redzējums par LELBĀL nākotni nav tik daudz uz kvantitāti, bet uz kvalitāti. Ja mācītāji un draudze spēj uzrunāt cilvēku garīgās vajadzības un to darīt dzīvē, patiesā, atklātā veidā, tad draudze būs visā vitāla. Ja ir garlaicīgi un pavirši sprediķi, sausa liturģija, vienaldzīga draudze un negribīga vadība tad tāda draudze nepastāvēs, vienalga cik naudas viņai būtu kasē. Mūsu draudzes locekļi parast mēro tālākus ceļus lai tiktu uz latviešu dievkalpojumu. Viņiem pienākas tas labākais ko mēs visi – mācītāji, ērģelnieki, pērminderi, padomes un valdes locekļi, dāmu komiteja, svētdienas skola, un ikkatrs draudzes loceklis – spējam dot. Ja to nedarām, tad neesam Kristus evaņģēlijai cienīgi.

Mums arī ir jāievēro mūsu baznīcas dažādību un izaicinājumu draudzes dzīvē, ko šī dažādība uzstāda. To esmu izteicis publicētā referātā, ko pasniedzu Rīgā 2004. gada septembrī Latvijas Valsts Arhīva un PBLA rīkotā konferencē „Trimda, kultūra, nacionāla identitāte.” Savu referātu noslēdzu ar sekojošo vērojumu, kas, manā skatienā, ir arvien paties:

„Nepieciešamība kalpot vietējās zemes asimilētai latviešu sabiedrībai un vajadzība izpildīt savu luterāņu izpratnes teoloģisko mandātu sludināt Dieva vārdu draudzei saprotamā valodā, ir licis Latvijas ev.-lut. baznīcu ārpus Latvijas pozīcijā, kurā tās tautas vienojoši elementi vairs nav tik stipri, un ārzemēs dzīvojošu latviešu kultūrālās, sociālās, politiskās un teoloģiskās atšķirības ir kļuvušas nozīmīgākas baznīcas dzīves veidošanā. Kur trimdas baznīca centās minimalizēt diferenciācijas savu izkaisīto draudžu starpā, tagad, lai labāk kalpotu un veicinātu vietējās latviešu draudzes dzīvi, varētu argumentēt, ka baznīcai ir reizēm jāpieņem – pat jāveicina – diferenciācijas pieaugums.

Nākotnes prognoze baznīcas un latviešu ārzemēs dzīvojošai tautas dzīvei ir pilna grūtību un jaunu izaicinājumu. Ja ņemam Kanadu kā piemēru, tad redzam, ka Kanadas 2001. gada census¹ rāda, ka no 22,615 iedzīvotājiem, kuri sevi identificēja kā „latvieši,” 8,885 (39%) skaita sevi kā tikai vienas etniskas grupas piederīgos, bet 13,725 (61%) sevi skaita kā piederīgus arī citai etniskai grupai. Nav tad pārsteigums redzēt, ka latviešu valodas lietošana mājās (“language most often spoken at home”) census kategorija starp statistiku latviešiem (“single ethnic” un “multiple ethnic”) parāda, ka savās mājās latviešu valodu runā tikai 26% no visiem, kas sevi identificē kā “latviešus.” Šajā statistikā “non-official language” Latviešu valoda ir primāra, bet tur arī ieskaitītas visas citas Kanadā “non-official” (tas ir, citas nekā angļu vai franču) valodas. Ieskaitīti būtu tie daži “latvieši”, kuriem mājas valoda varētu būt krievu, vācu, zviedru, utt.

Šie skaitļi norāda uz nenoliedzamu faktu, ka latviešu tautai un baznīcai būs savs tradicionālais identitātes pamats radikāli jāmaina. Latviešu ev.-lut. baznīcai būs arī jāatzīst, ka uzdevums sludināt Dieva vārdu vietējai, pārmainītai latviešu sabiedrībai nozīmēs vairot teoloģiskas, liturģiskas, lingvistiskas un arī socio-politiskas diferenciācijas visā ārpus Latvijas ev.-lut. latviešu draudžu vidū.”

Tas ir ievads taviem jautājumiem par mītnes zemju valodas lietošanu LELBĀL draudzēs. Ir jāatceras, ka jau daudzus gadus LELBĀL draudžu dzīve tiek vadīta pilnīgi vai daļēji vairākās valodās: angļu, franču, spāņu, portugāļu, vācu, zviedru, dāņu, norvēģu, un citās pēc vietējās vajadzības. Pat draudzes, kuŗas stingri cīnās pret svešvalodu lietošanu kārtējos dievkalpojumos tomēr pēc vajadzības lieto vietējo valodu kristību, iesvētības, laulību un bērņu gadījumos.

Sv. Jāņa draudzē Toronto noturam dievkalpojumus angļu valodā līdz ar kārtējiem latviešu valodas dievkalpojumiem, noturam arī dievkalpojumus abās valodās. Daudzas citas LELBĀL draudzes notur dievkalpojumus vietējā valodā.

Visnozīmīgākais ir gan, ka izvēle par valodu ir vietējās draudzes kompetencē. Katrai draudzei ir reālistiski jāapsver, kas nesīs lielāku svētību visai draudzei un kas veicinās draudzes kristīgo

¹ Kanadas 2001 gada census datus var apskatīt mājas lapā www.12statscan.ca

dzīvi. Ir daudz modeļu vietēju valodas lietošanai draudzes dzīvē – neviens nav labāks par otru. Labākais tavā draudzē būs tas, kas tavā draudzē tiks apzinīgi un prātīgi darīts. Ja kāds vēlas kādu ideju, piedāvāju mūsu draudzes bagātīgo pieredzi, dievkalpojumu lapiņas, un ko vien varu, lai palīdzētu.

Bet vietējas valodas lietošana ir saistīta ar citiem apsvērumiem LELBĀL nākotnei.

- Lietojot vietēju valodu draudzes dievkalpojumos un citos gadījumos, mēs radam atšķirības mūsu Baznīcā, kur ir jau citas lielas atšķirības. Tas mums ir jāatzīst.
- Kas ir būs vadošais princips šādos apsvērumos: vietējās draudzes uzdevums sludināt Dieva vārdu vietējai pārmainītai latviešu sabiedrībai, vai LELBĀL kopība? Un, ja LELBĀL kopība, kā šo kopību tad no jauna definēsim?
- Ja draudze izvēlas noturēt dievkalpojumus mītnes zemes valodā un uz tiem aicināt apkārtnes vietējos no ārpus latviešu sabiedrības, - un pieņemsim, ka šis pasākums būtu veiksmīgs! - kādā veidā draudze mainīsies? Es varu paredzēt, ka dažas mūsu draudzes tādu ceļu apzinīgi izvēlēšies, lai veidotu bi-linguālu draudzi, kura būs spējīga gādāt garīgu aprūpējumu latviešu valodā nākotnē, tiem, kuriem tā būs arvien nozīmīga.
- Praktisks jautājums LELBĀL un draudzei tad būs: kur piederēt? Tas nav tikai administratīvs jautājums, bet pastorāls jautājums: kā mēs, kā latviešu Baznīca, pieņemsim ne-latviešus savā Baznīcā? Vai viņi varēs tad piedalīties LELBA sinodē? Vai viņiem tiktu uzticēti nozīmīgi amati draudzē un LELBĀL? Vai viņi tiešām „piederēs” mūsu Baznīcā?

Gribu uzsvērt, ka personīgi atbalstu ikkatru centienu, kas veicina draudzes dzīvi, starp tiem būtu vietēju valodas lietošanu mūsu Baznīcas dzīvē. Vēlos arī apliecināt, ka izvēle un izkārtojums ir pilnīgi vietējās draudzes izšķiršanā. Šajā jautājumā draudzei ir jādara, kas draudzei ir labāk un svētīgāk, ne kas archibīskapam vai Baznīcas Virsvaldei patīk vai nepatīk. Nozīmīgais ir, ka draudze to apzinīgi dara ar nopietnu pārdomu un garīgu, lūgšanu stiprinātu skatu uz Dieva dotu nākotni.

Kā mūsu iemīļotā garīgā dziesma mudina: „Cīnies jel ar visu spēku!”

Dieva svētību tev un tavam darbam vēlot,
Fritz